

بررسی محتوای یادداشتهای ارسالی و نظرات وبلاگ‌های فردی و گروهی کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی

زهره نیکخواه

کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشکده علوم اقتصادی znikkhah@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۳۸۷/۸/۱۱؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۸۷/۹/۱۸

چکیده

در این پژوهش ۸۵ وبلاگ فردی و ۳۱ وبلاگ گروهی فارسی در موضوع کتابداری و اطلاع‌رسانی با استفاده از روش تحلیل محتوا با هدف بررسی محتوای یادداشتهای ارسالی و نظرات، مورد بررسی قرار گرفته‌اند. بررسی‌ها نشان داد که میانگین تعداد یادداشتهای ارسالی ماهانه در وبلاگ‌های گروهی بیش از وبلاگ‌های فردی و میانگین تعداد نظرات در وبلاگ‌های فردی بیش از وبلاگ‌های گروهی است. بیشترین تعداد یادداشتهای ارسالی در هر دو گروه وبلاگ‌های فردی و گروهی تألیفی و کمترین یادداشتهای ارسالی در وبلاگ‌های فردی یادداشتهای ارسالی ترجمه‌ای بوده و در وبلاگ‌های گروهی مربوط به یادداشتهایی است که دارای تصویر می‌باشند. بیشترین یادداشتهای ارسالی در وبلاگ‌های فردی مربوط به موضوعات متفرقه و در وبلاگ‌های گروهی مربوط به موضوع چاپ و نشر است. بیشترین نظرات در وبلاگ‌های فردی به ترتیب در ارتباط با موضوع‌های متفرقه و وبلاگ‌ها و در وبلاگ‌های گروهی بعد از موضوعات متفرقه مربوط به موضوع فناوری‌های اطلاعاتی و نظام‌های اطلاعاتی می‌باشد.

کلید واژه‌ها: وبلاگ، کتابداری و اطلاع‌رسانی، یادداشت ارسالی، تحلیل محتوا.

شروع و گسترش شبکه اینترنت به اواخر دهه ۱۹۶۰ میلادی - زمانی که ارتباط شبکه‌ای، بین چند شبکه کوچک و تعداد کاربران محدود و خاص بود باز می‌گردد (ابراهیمی، ۱۳۷۹). هم اینک وب شامل بیش از بیست میلیون حوزه‌های موضوعی مختلف است که توسط بیش از سیصد و بیست میلیون صفحه وب نشان داده می‌شود و این آمار هر نه ماه به دو برابر افزایش می‌یابد (لورنس و گیلز، ۱۹۹۸).^۱ بعد از پیدایش اینترنت پدیده وبلاگ و وبلاگ‌نویسی عمومیت یافته‌است و حجم وسیعی از اطلاعات و محتوای موجود در اینترنت مربوط به وبلاگ‌ها می‌باشد. دکتر شکرخواه می‌گوید "خبرهایی درباره خودمان و خبرهایی دیگر درباره دیگران از طریق چند لینک به اضافه اظهارنظرهایی درباره زمین و زمان به اندازه‌ای که حال و حوصله باشد، روی هم می‌شود وبلاگ." او وبلاگ‌ها را به کندوی عسل تشبیه می‌کند و می‌گوید: " شما که دکمه "ارسال" را می‌فشارید، یک حفره به کندوی عسل افکار جهانی اضافه می‌کنید. وبلاگ‌ها در واقع شبیه کندوی عسل هستند وبلاگرها زنبورهایی که می‌کوشند هر روز شهدی را به کندو بیاورند. قبول کنیم که بعضی از این زنبورها هم نه شهد که گاه زهر می‌آورند! ولی خوشبختانه در این برزن عسل فروشی، انتخابها هم گسترده است. دقت کنید تا عسل خوب بخرید."^۲ (شکرخواه، ۱۳۸۳).

در حال حاضر ۲۷/۲ میلیون وبلاگ وجود دارد. در هر ثانیه یک وبلاگ متولد می‌شود و تعداد وبلاگ‌ها نسبت به سه سال پیش ۶۰ برابر شده‌است (شکرخواه، ۱۳۸۵). وبلاگ و وبلاگ‌نویسی همچنان روند توسعه و گسترش خود را ادامه داده و هر روز بر تعداد وبلاگ‌نویسان افزوده می‌گردد. جامعه وبلاگ‌نویسان را نیز اقشار متفاوت جامعه از قبیل پیاده‌کنندگان نرم‌افزار، طراحان وب، متخصصان و کارشناسان فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطاتی، معماران اطلاعاتی، روزنامه‌نگاران، و کلاً، متخصصان آموزشی، مشاوران و محققان فناوری اطلاعات، سیاستمداران و... تشکیل می‌دهند. کتابداران (خارجی) از جمله اولین افرادی بودند که از این پدیده جدید استقبال کرده و از آن برای انتشار عقاید، افکار و اطلاعات خود به نحوه‌های مختلف استفاده کردند (کرمی، ۱۳۸۵).

وبلاگ‌ها نه در حوزه‌های عمومی بلکه در حوزه‌های تخصصی نیز به شدت در حال افزایش هستند و حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی نیز از این قاعده خارج نیست. وبلاگ‌های بی شماری در این حوزه وجود دارد که هر یک بنا به اهدافی که برای خود تعیین کرده‌اند فعالیت می‌کنند (آریان، ۱۳۸۶). از سویی دیگر محتوای یادداشت‌های ارسالی و نظرات بسته به نوع وبلاگ، بازه به روزرسانی آن و تعداد ارتباطات نویسنده وبلاگ می‌تواند متفاوت باشد.

¹ Steve Lawrence and C. Lee Giles

² Post

پیشینه‌ی پژوهش

نخستین بررسی فارسی در زمینه وبلاگ، توسط کرمی (۱۳۸۴) انجام شده است و رویکردهای ممکن به پدیده وبلاگ را از نقطه نظر خدمات کتابداری و اطلاع‌رسانی بررسی کرده است. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد بیشترین تعداد وبلاگ‌ها از نظر مکانی متعلق به ایالات متحده آمریکا است و در بیشتر وبلاگ‌ها، هدف تهیه اخبار و اطلاعات برای کاربران و کتابداران بیان شده است. خلیلی (۱۳۸۴) نحوه ابراز هویت در وبلاگ‌های ایرانی را با تاکید بر وبلاگ‌های شخصی مورد بررسی قرار داده است. زند کریمخانی (۱۳۸۵) انگیزه‌های وبلاگ نویسی و ارتباط آن با ویژگی‌های جمعیت شناختی وبلاگ نویسان فارسی زبان ایرانی را بررسی کرده است و در جدیدترین پژوهش صورت گرفته ااره کشان (۱۳۸۶) استفاده از وبلاگ را برای آموزش و اطلاع‌رسانی، در میان اعضای هیات علمی رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه‌های شهر تهران مورد بررسی قرار داده است. بر اساس یافته‌های پژوهش وی، وبلاگ می‌تواند به عنوان یکی از فناوری‌های آموزشی مورد استفاده قرار گیرد. همچنین وبلاگ می‌تواند برای اطلاع‌رسانی به موقع مورد استفاده قرار گیرد.

در خارج از ایران نیز مایلن^۱ (۲۰۰۴) در رساله‌ی دکتری خود به بررسی وبلاگ‌ها در تکنولوژی چرخه زندگی از نظر متن، موقعیت سخنوری و ارتباط شخصی پرداخته است. سوزان هرینگ^۲ و دیگران (۲۰۰۴) در پژوهشی با عنوان "تحلیل محتوای طولی وبلاگ‌ها: ۲۰۰۳ - ۲۰۰۴" با تحلیل محتوای سه گروه وبلاگ جمع آوری شده با فاصله‌های تقریباً ۶ ماهه این مطالعه را انجام داده‌اند. روزر^۳ (۲۰۰۶) بر آن بوده است که شواهدی مبنی بر اینکه وبلاگ‌های روزنامه، درکی اجتماعی به وجود آورده‌اند و همچنین وبلاگ بر رفتار مطالعاتی تاثیر دارد را جستجو کند. منزی^۴ (۲۰۰۶) بازاریابی رابطه‌ای و حضور اجتماعی را به عنوان زیربنایی برای یک وبلاگ کتابخانه دانشگاهی مورد بررسی قرار داده است. گایلد میشن^۵ (۲۰۰۶) در پژوهشی با عنوان "گذشتن پاسخ: تحلیل نظرات وبلاگ" بیان می‌کند دسترسی به وبلاگ‌ها، هم در سرتاسر خدمات تجاری و هم در مطالعات دانشگاهی، به طور معمول به محتوای تولید شده در یادداشت‌های ارسالی محدود شده است. این مقاله به جنبه‌ای مهم از وجه تمایز وبلاگ‌ها از سایر صفحات وب توجه دارد؛ قابلیتی که خوانندگان وبلاگ‌ها می‌توانند به طور مستقیم به یک یادداشت ارسالی از طریق نظرات پاسخ دهند. در این مقاله بر روی نظرات وبلاگ و ارتباط آن با یادداشت‌های ارسالی مطالعات زیادی انجام شده است و حجم زیادی از نظرات برای این پژوهش مورد بررسی قرار گرفته است.

¹ Milne, James

⁴ Menzie, Kathleen

² Herring, Susan

⁵ Mishne, Gillyd

³ Roger, Robin

اهمیت پژوهش

به واسطه‌ی این پژوهش می‌توان پراکندگی موضوعی یادداشتهای ارسالی و نظرات وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فردی و گروهی فارسی را مشخص کرد. به این ترتیب می‌توان تصویری روشن از حوزه‌های مورد علاقه کتابداران وبلاگ نویس و خوانندگان وبلاگ‌های کتابداری را ارائه نمود و این محققان، استادان و دانشجویان را از وضعیت محتوای تولید شده در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی آگاه کرد. همچنین نتایج حاصل از این پژوهش می‌تواند به قضاوتی در مورد کیفیت و کمیت محتوای تولید شده توسط کتابداران وبلاگ نویس بیانجامد و از طرف دیگر کتابداران وبلاگ نویس با استفاده از نتایج این پژوهش خواهند توانست به غنای هر چه بیشتر محتوای انواع وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی کمک کنند. لذا این پژوهش در صدد است تا به بررسی محتوای یادداشتهای ارسالی و نظرات وبلاگ‌های فردی و گروهی اطلاع‌رسانی فارسی بپردازد.

اهداف پژوهش

۱. تعیین وضعیت یادداشتهای ارسالی و نظرات در هر یک از وبلاگ‌های فردی و گروهی کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی
۲. شناخت زمینه موضوعی یادداشتهای ارسالی در هر یک از وبلاگ‌های فردی و گروهی کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی
۳. شناخت زمینه‌ی موضوعی نظرات در هر یک از وبلاگ‌های فردی و گروهی کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی

سوالات پژوهش

۱. وضعیت یادداشتهای ارسالی و نظرات در وبلاگ‌های فردی و گروهی کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی چگونه است؟
۲. بیشترین یادداشتهای ارسالی در وبلاگ‌های فردی و گروهی کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی به کدام زمینه‌ی موضوعی این رشته پرداخته‌اند؟
۳. بیشترین نظرات در وبلاگ‌های فردی و گروهی کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی به کدام زمینه‌ی موضوعی این رشته پرداخته‌اند؟

تعاریف مفهومی و عملیاتی

وبلاگ^۱: وبلاگ یا بلاگ یک مجله‌ی الکترونیکی است که یادداشتهای ارسال شده در آن از نظر زمانی به صورت معکوس قرار می‌گیرند به طوری که جدیدترین یادداشت ارسالی در قسمت بالای وبلاگ قرار می‌گیرد و محتوای وبلاگ می‌تواند شخصی یا حرفه‌ای باشد، با پیوندهایی که به سایر مجله‌های الکترونیکی یا رویدادها و سایر جنبه‌های موجود در وب ایجاد شده است. (کوهن^۲، ۲۰۰۵).

یادداشت ارسالی^۳: محتویات هر وبلاگ از قطعات متوالی تشکیل شده که به اصطلاح یادداشت ارسالی نامیده می‌شود. هر بار که وبلاگ نویس^۴ اقدام به ورود داده‌های جدید روی وبلاگ خود می‌کند در واقع یادداشت جدیدی را ایجاد نموده‌است که با تاریخ و زمان ورود اطلاعات شناخته می‌شود (بهبهانی، ۱۳۸۳).

نظرات^۵: یکی از جذاب‌ترین امکانات وبلاگ برای مخاطبین و همچنین نویسندگان وبلاگ امکان درج و نمایش بازخورد یا به اصطلاح نظرات بازدیدکنندگان از هر بخش از محتوای ارائه شده در صفحه‌های وبلاگ است. بدین ترتیب نویسنده وبلاگ امکان ارزیابی بازخورد افکار نسبت به نوشته‌های خود را داشته و نیز مخاطبان می‌توانند از نظرات سایر بازدیدکنندگان وبلاگ مطلع شوند (بهبهانی، ۱۳۸۳).

وضعیت یادداشت ارسالی: منظور از وضعیت یادداشت ارسالی تعداد یادداشت‌ها، میانگین تعداد یادداشت‌ها در ماه، تألیفی یا ترجمه‌ای بودن، و خبری یا تحلیلی و تفسیری بودن این یادداشت‌ها در هر یک از وبلاگ‌های فردی و گروهی کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی است.

زمینه موضوعی: منظور از زمینه‌ی موضوعی، قرار گرفتن هر یک از یادداشت‌های ارسالی یا نظرات در هر یک از موضوع‌های مشخص شده در سیاهه واری است.

روش پژوهش، جامعه پژوهش و ابزار گردآوری داده‌ها

این پژوهش به شیوه تحلیل محتوا انجام گرفته‌است و جامعه پژوهش حاضر کلیه وبلاگ‌هایی است که در موضوع کتابداری و اطلاع‌رسانی به زبان فارسی از اول اردیبهشت ۱۳۸۵ تا اول اردیبهشت ۱۳۸۶ حداقل یکبار روزآمد یا در این فاصله زمانی ایجاد شده باشند. برای تهیه فهرست جامعه‌ی پژوهش از راهنمای وبلاگ‌های کتابداری ایرانی^۶ و همینطور از بخش راهنمای وبلاگ‌های کتابداری فارسی از

^۱ Weblog
^۴ Blogger

^۲ Cohen
^۵ Comment

^۳ Post
^۶ <http://tkarami2.googlepages.com/home>

لیزویکی^۱ استفاده گردید و در نهایت ۱۱۶ وبلاگ (۸۵ وبلاگ فردی و ۳۱ وبلاگ گروهی) گردآوری شد. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش یک سیاهه‌ی واری است که با توجه به پرسش‌های و اهداف پژوهش حاضر تهیه شده است. برای طبقه‌بندی موضوع‌های یادداشت‌های ارسالی و نظرات از تقسیم‌بندی موضوعی بانک‌های اطلاعاتی لیزا^۲ و ایزا^۳ و همچنین سرفصل‌های درسی دوره کارشناسی و کارشناسی‌ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی سود برده شده است. علاوه بر این با مراجعه به تقسیم‌بندی موضوعی موجود در برخی وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی و خارجی برخی موضوع‌های به آن افزوده شد. جهت پاسخگویی به پرسش‌های پژوهش از خلاصه نمودن اطلاعات به دست آمده در جداول، از طریق نرم افزار اکسل^۴ استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش و تجزیه و تحلیل آنها

وضعیت یادداشت‌های ارسالی و نظرات

در پاسخ به سوال اول پژوهش مبنی بر اینکه وضعیت یادداشت‌های ارسالی و نظرات در وبلاگ‌های فردی و گروهی کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی چگونه است؟ جدول‌های ۱ و ۲ و همچنین نمودار ۱ قابل مشاهده هستند.

جدول ۱. وضعیت یادداشت‌های ارسالی در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فردی

تعداد	وضعیت یادداشت‌های ارسالی
۱۹۲۰	تعداد یادداشت ارسالی تألیفی
۶۲	تعداد یادداشت ارسالی ترجمه‌ای
۳۷۱	تعداد یادداشت ارسالی خبری
۱۶۱۲	تعداد یادداشت ارسالی تحلیلی و تفسیری
۵۷۸	تعداد یادداشت‌های ارسالی که دارای تصویر هستند
۱۵۱۲	تعداد یادداشت ارسالی که در مورد آنها نظرات ارائه شده است
۲۴۵	تعداد یادداشت ارسالی که فقط پیوند هستند
۹۰۹	تعداد یادداشت ارسالی که نقل از سایر وبلاگ‌ها و وبسایت‌ها هستند
۱۸۱	تعداد یادداشت ارسالی که فقط تصویر هستند

۱. <http://www.liswiki.com>

۲. LISA (Library and Information Science Abstracts)

۳. ISA (Information Science Abstracts)

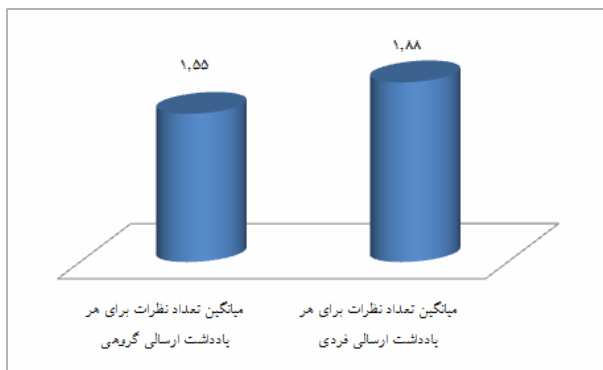
۴. Exell

تعداد یادداشت‌های ارسالی در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی فردی ۳۰۷۲ یادداشت و میانگین تعداد یادداشت‌های ارسالی ماهانه در وبلاگ‌های فردی ۳/۶۵ است. تعداد یادداشت‌های ارسالی تألیفی، ترجمه‌ای و... در جدول ۱ به وضوح قابل مشاهده است.

جدول ۲. وضعیت یادداشت‌های ارسالی در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی گروهی

تعداد	وضعیت یادداشت‌های ارسالی
۱۳/۵	میانگین یادداشت ارسالی در ماه
۲۲۸۵	تعداد یادداشت ارسالی تألیفی
۱۱۸	تعداد یادداشت ارسالی ترجمه‌ای
۱۰۸۵	تعداد یادداشت ارسالی خبری
۱۳۵۵	تعداد یادداشت ارسالی تحلیلی و تفسیری
۴۴۷	تعداد یادداشت ارسالی که دارای تصویر هستند
۲۰۴۶	تعداد یادداشت ارسالی که در مورد آنها نظرات ارائه شده است
۱۸۸	تعداد یادداشت ارسالی که فقط لینک هستند
۱۵۲۵	تعداد یادداشت ارسالی که نقل از سایر وبلاگ‌ها و وبسایت‌ها هستند
۷۶	تعداد یادداشت ارسالی که فقط تصویر هستند

تعداد یادداشت‌های ارسالی در وبلاگ‌های گروهی کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی ۴۱۹۲ یادداشت می‌باشد و میانگین تعداد یادداشت‌های ارسالی ماهانه در وبلاگ‌های گروهی ۱۳/۵۵ می‌باشد. تعداد یادداشت‌های ارسالی تألیفی، ترجمه‌ای و... در جدول ۲ به وضوح قابل مشاهده است. نمودار ۱ میانگین تعداد نظرات برای هر یادداشت ارسالی در وبلاگ‌های فردی و گروهی را به تفکیک نشان می‌دهد.

نمودار ۱- میانگین نظرات در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فردی و گروهی

زمینه موضوعی یادداشت‌های ارسالی

برای پاسخ به سوال دوم پژوهش مبنی بر اینکه بیشترین یادداشت‌های ارسالی در وبلاگ‌های فردی و گروهی حوزه‌ی کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی به کدام زمینه‌ی موضوعی این رشته پرداخته اند؟ جدول‌های ۳ و ۴ گویای این واقعیت هستند.

جدول ۳. زمینه موضوعی یادداشت‌های ارسالی در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فردی

درصد	تعداد	زمینه‌ی موضوعی
۳/۶	۱۲۲	کتابداری و اطلاع‌رسانی
۲/۶	۸۹	مرجع
۵/۱	۱۷۳	سازماندهی، ذخیره و بازیابی اطلاعات
۹/۲	۳۰۹	کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی
۸/۸	۲۹۸	فناوری اطلاعاتی و نظام‌های اطلاعاتی
۱/۵	۵۲	رایانه
۲/۲	۷۵	خدمات کتابخانه‌ای
۲/۶	۸۸	انتخاب و تهیه و مجموعه‌سازی
۰/۶	۲۲	سازمان و مدیریت کتابخانه‌ها
۳	۱۰۱	آموزش کتابداری
۱/۲	۴۰	ساختمان و تجهیزات کتابخانه‌ای
۷/۵	۲۵۴	چاپ و نشر
۳/۷	۱۲۵	همایش‌ها
۶/۶	۲۲۳	وبلاگ‌ها
۶/۶	۲۲۳	پژوهش‌ها و پایان‌نامه‌ها
۰/۵	۱۸	استخدام کتابداران
۰/۹۵	۳۲	ادبیات کودکان و نوجوان
۱/۲	۴۲	حق مؤلف
۳/۵	۱۱۸	معرفی وب سایت‌ها
۰/۹	۳۱	مجله‌های الکترونیکی
۰/۳۸	۱۳	مدیریت دانش
۱/۸	۶۳	اتحادیه‌ها و انجمن‌ها
۳/۴	۱۱۷	کتابداران
۱/۳	۴۴	بزرگان کتابداری
۲/۲	۷۵	کتابخانه‌ی دیجیتال
۱/۴	۴۷	وضعیت مطالعه
۱/۷	۶۰	آزمون‌ها
۰/۱۷	۶	خبرگزاری کتابداران
۰/۷۷	۲۶	سواد اطلاعاتی
۱۳/۹	۴۶۶	موضوع‌های متفرقه
۱۰۰	۳۳۵۲	جمع

جدول ۴- زمینه موضوعی یادداشتهای ارسالی در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی گروهی

درصد	تعداد	زمینه‌ی موضوعی
۱/۰۸	۴۵	کتابداری و اطلاع‌رسانی
۲/۷	۱۱۴	مرجع
۳/۴	۱۴۵	سازماندهی، ذخیره و بازیابی اطلاعات
۷/۳	۳۰۴	کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی
۸/۴	۳۵۲	فناوری اطلاعاتی و نظام‌های اطلاعاتی
۲/۰۲	۸۴	رایانه
۱/۳	۵۶	خدمات کتابخانه‌ای
۴/۷	۱۹۷	انتخاب و تهیه و مجموعه سازی
۰/۵	۲۱	سازمان و مدیریت کتابخانه‌ها
۳/۳	۱۴۱	آموزش کتابداری
۰/۵۵	۲۳	ساختمان و تجهیزات کتابخانه‌ای
۱۲/۷	۵۲۸	چاپ و نشر
۸/۰۵	۳۳۴	همایش‌ها
۷/۲	۳۰۰	وبلاگ‌ها
۴/۰۵	۱۶۸	پژوهش‌ها و پایان‌نامه‌ها
۲/۰۷	۸۶	استخدام کتابداران
۲/۸	۱۱۹	ادبیات کودکان و نوجوان
۰/۹۶	۴۰	حق مؤلف
۲/۰۴	۸۵	معرفی وب سایت‌ها
۰/۸۹	۳۷	مجله‌های الکترونیکی
۱/۴۹	۶۲	مدیریت دانش
۵/۵	۲۳۰	اتحادیه‌ها و انجمن‌ها
۲/۰۲	۸۴	کتابداران
۱/۳	۵۸	بزرگان کتابداری
۲/۸	۱۱۸	کتابخانه‌ی دیجیتال
۰/۹۶	۴۰	وضعیت مطالعه
۲/۴	۱۰۳	آزمون‌ها
۰/۵	۲۱	خبرگزاری کتابداران
۰/۲	۹	سواد اطلاعاتی
۵/۸	۲۴۴	موضوع‌های متفرقه
۱۰۰	۴۱۴۸	جمع

با توجه به جدول ۳ بیشترین یادداشتهای ارسال در وبلاگ‌های فردی به موضوع‌های متفرقه که ۴۶۶ مورد (۱۳/۹٪) می‌باشد، پرداخته‌اند. بعد از موضوع‌های متفرقه بیشترین یادداشتهای ارسال به ترتیب مربوط به کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی با فراوانی ۳۰۹ (۹/۲٪)، فناوری اطلاعاتی و نظام‌های اطلاعاتی با فراوانی ۲۹۸ (۸/۸٪) و چاپ و نشر با فراوانی ۲۵۴ (۷/۵٪) می‌باشد. و کمترین یادداشتهای ارسال مربوط به موضوع‌های خبرگزاری کتابداران با فراوانی ۶ مورد (۰/۱۷٪)، مدیریت دانش با فراوانی ۱۳ مورد (۰/۳۸٪) می‌باشد.

جدول ۴ نشان می‌دهد که بیشترین یادداشتهای ارسال در وبلاگ‌های گروهی به چاپ و نشر که ۵۲۸ مورد (۱۲/۷٪) می‌باشد، پرداخته‌اند. و بعد از چاپ و نشر بیشترین یادداشتهای ارسال به ترتیب مربوط به فناوری اطلاعاتی و نظام‌های اطلاعاتی با فراوانی ۳۵۲ (۸/۴٪)، همایش‌ها با فراوانی ۳۳۴ (۸/۰۵٪) و کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی با فراوانی ۳۰۴ (۷/۳٪) می‌باشد. و کمترین یادداشتهای ارسال مربوط به موضوع‌های سواد اطلاعاتی با فراوانی ۹ (۰/۲٪)، خبرگزاری کتابداران و سازمان و مدیریت کتابخانه‌ها با فراوانی ۲۱ مورد (۰/۵٪) و ساختمان و تجهیزات کتابخانه‌ای هر دو با فراوانی ۲۳ مورد (۰/۵۵٪) هستند.

زمینه‌ی موضوعی نظرات

برای پاسخ به سوال سوم پژوهش مبنی بر اینکه بیشترین نظرات در وبلاگ‌های فردی و گروهی کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی به کدام زمینه موضوعی این رشته پرداخته‌اند؟ جدول‌های ۵ و ۶ قابل مشاهده هستند.

با توجه به جدول ۵ بیشترین نظرات در وبلاگ‌های فردی به موضوع‌های متفرقه که ۴۰۰۷ مورد (۶۵/۲۸٪) می‌باشد، پرداخته‌اند. بعد از موضوع‌های متفرقه بیشترین نظرات یادداشتهای ارسال به ترتیب مربوط به وبلاگ‌ها با فراوانی ۴۷۴ (۷/۷۲٪)، کتابداری و اطلاع‌رسانی با ۱۳۷ مورد (۲/۲٪) می‌باشد. کمترین نظرات مربوط به سواد اطلاعاتی است که با فراوانی ۳ مورد (۰/۰۴۸٪) می‌باشد.

جدول ۵. زمینه موضوعی نظرات در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی فردی

درصد	تعداد	زمینه موضوعی
۲/۲	۱۳۷	کتابداری و اطلاع‌رسانی
۰/۵۳	۳۳	مرجع
۰/۹۱	۵۶	سازماندهی، ذخیره و بازیابی اطلاعات
۰/۹۷	۶۰	کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی
۱/۲۸	۷۹	فناوری اطلاعاتی و نظام‌های اطلاعاتی
۰/۲۷	۱۷	رایانه
۰/۲۶	۱۶	خدمات کتابخانه‌ای
۱/۱	۷۱	انتخاب و تهیه و مجموعه سازی
۰/۰۸	۵	سازمان و مدیریت کتابخانه‌ها
۱/۷۵	۱۰۸	آموزش کتابداری
۰/۲۶	۱۶	ساختمان و تجهیزات کتابخانه‌ای
۲/۰۵	۱۲۶	چاپ و نشر
۱/۶۱	۹۹	همایش‌ها
۷/۷۲	۴۷۴	وبلاگ‌ها
۲/۷۸	۱۷۱	پژوهش‌ها و پایان نامه‌ها
۰/۲۲	۱۴	استخدام کتابداران
۰/۳۹	۲۴	ادبیات کودکان و نوجوان
۱/۹۲	۱۱۸	حق مولف
۰/۷۸	۴۸	معرفی وبسایت‌ها
۰/۰۶۵	۴	مجله‌های الکترونیکی
۰/۰۶۵	۴	مدیریت دانش
۱/۵۸	۹۷	اتحادیه‌ها و انجمن‌ها
۲/۷۸	۱۷۱	کتابداران
۰/۴۲	۲۶	بزرگان کتابداری
۰/۰۹۷	۶	کتابخانه دیجیتال
۰/۶۳	۳۹	وضعیت مطالعه
۱/۶۱	۹۹	آزمون‌ها
۰/۱۶	۱۰	خبرگزاری کتابداران
۰/۰۴۸	۳	سواد اطلاعاتی
۶۵/۲۸	۴۰۰۷	موضوع‌های متفرقه
۱۰۰	۶۱۳۸	جمع

جدول ۶. زمینه موضوعی نظرات در وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی گروهی

درصد	تعداد	زمینه موضوعی
۱/۰۲	۶۶	کتابداری و اطلاع‌رسانی
۱/۳	۸۴	مرجع
۱/۰۷	۶۹	سازماندهی، ذخیره و بازیابی اطلاعات
۲/۸۹	۱۸۶	کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی
۱/۸۹	۱۲۲	فناوری اطلاعاتی و نظام‌های اطلاعاتی
۰/۵۴	۳۵	رایانه
۰/۳۷	۲۴	خدمات کتابخانه‌ای
۱/۶۶	۱۰۷	انتخاب و تهیه و مجموعه سازی
۰/۶۲	۴۰	سازمان و مدیریت کتابخانه‌ها
۳/۴	۲۲۱	آموزش کتابداری
۰/۱۸	۱۲	ساختمان و تجهیزات کتابخانه‌ای
۴/۰۸	۲۶۳	چاپ و نشر
۵/۴	۳۴۹	همایش‌ها
۷/۱	۴۵۹	وبلاگ‌ها
۱/۷	۱۱۰	پژوهش‌ها و پایان نامه‌ها
۱/۳	۸۴	استخدام کتابداران
۰/۸۲	۵۳	ادبیات کودکان و نوجوان
۲/۰۹	۱۳۵	حق مولف
۰/۹۱	۵۹	معرفی وب سایت‌ها
۰/۳۲	۲۱	مجله‌های الکترونیکی
۲/۴۸	۱۶۰	مدیریت دانش
۷/۱	۴۵۷	اتحادیه‌ها و انجمن‌ها
۵/۰۳	۳۲۴	کتابداران
۱/۲۲	۷۹	بزرگان کتابداری
۱/۰۲	۶۶	کتابخانه دیجیتال
۰/۸۷	۵۶	وضعیت مطالعه
۲	۱۲۹	آزمون‌ها
۱/۳۳	۸۶	خبرگزاری کتابداران
۰/۲۳	۱۵	سواد اطلاعاتی
۳۸/۷	۲۴۹۴	موضوع‌های متفرقه
۱۰۰	۶۴۳۱	جمع

با توجه به جدول ۶ بیشترین نظرات در وبلاگ‌های گروهی به موضوع‌های متفرقه که ۲۴۹۴ مورد (۳۸/۷٪) می‌باشد، پرداخته‌اند. و بعد از موضوع‌های متفرقه بیشترین نظرات یادداشتهای ارسالی به ترتیب مربوط به وبلاگ‌ها با فراوانی ۴۵۹ (۷/۱٪)، اتحادیه‌ها و انجمن‌ها با فراوانی ۴۵۷ (۷/۱٪) و... می‌باشد. کمترین نظرات یادداشتهای ارسالی مربوط به ساختمان و تجهیزات کتابخانه‌ای است که ۱۲ مورد (۰/۱۸٪) می‌باشد.

خلاصه یافته‌ها، بحث و نتیجه‌گیری

بررسی وضعیت یادداشت‌های ارسالی در وبلاگ‌های فردی و گروهی کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی نشان می‌دهد که علیرغم اینکه تعداد وبلاگ‌های فردی بیشتر است اما تعداد یادداشت‌های ارسالی در آنها کمتر از وبلاگ‌های گروهی است. مشاهده می‌شود وبلاگ‌های گروهی از نظر میانگین یادداشت‌های ارسالی در ماه عملکرد بهتری داشته‌اند و روزآمدتر از وبلاگ‌های فردی هستند. باید به این نکته توجه داشت که یکی از مهمترین ویژگی‌های وبلاگ‌ها که آنها را از وبسایت‌ها متمایز می‌کند خصوصیت روزآمدی وبلاگ‌ها می‌باشد.

تفاوت چشمگیری بین یادداشت‌های ارسالی تالیفی و ترجمه‌ای در هر دو دسته وبلاگ‌های فردی و گروهی مشاهده می‌شود. کتابداران وبلاگ‌نویس می‌توانند از تجربه‌ها و یافته‌های علمی سایر کشورها جهت روزآمد کردن دانش و اطلاعات کتابداری خود و دیگران استفاده نمایند چون وبلاگ‌ها این قابلیت را دارند که به‌سرعت اطلاعات را منتشر نمایند، برخلاف روشهای چاپ و انتشار قدیمی که از زمان تولید تا انتشار یک مطلب جدید گاهی چنان روندی طولانی لازم است که این فاصله زمانی از جدید و تازه بودن مطلب می‌کاهد، خوشبختانه در وبلاگ‌ها این مشکل از سر راه کسانی که تمایل دارند تولیدات علمی خود را هر چه سریع‌تر منتشر نمایند برداشته شده است.

از نظر خبری یا تحلیلی و تفسیری بودن یادداشت‌های ارسالی در وبلاگ‌های فردی و گروهی مشاهده می‌شود که یادداشت ارسالی خبری سهم کمتری را به خود اختصاص داده است. این مطلب بیانگر این است که در هر دو نوع وبلاگ‌های فردی و گروهی کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی، کتابداران وبلاگ‌نویس گرایش بیشتری به یادداشت‌های تحلیلی و تفسیری داشته‌اند.

یکی از ویژگی‌های وبلاگ‌ها قابلیت استفاده از صوت و تصویر و یا به عبارت بهتر چند رسانه‌ای بودن آنها است. بررسی یادداشت‌های ارسالی از نظر استفاده از تصویر نشان داد که نویسندگان وبلاگ‌های فردی توجه بیشتری به استفاده از تصویر در وبلاگ‌های خود داشته‌اند.

بررسی نظرات ارائه شده توسط خوانندگان وبلاگ‌ها به هریک از یادداشت‌های ارسالی در وبلاگ‌های فردی و گروهی کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی نشان می‌دهد که بازخورد نظرات در وبلاگ‌های گروهی علیرغم تعداد کمتر وبلاگ‌های گروهی در مقایسه با وبلاگ‌های فردی بیشتر بوده است. ایجاد پیوند در رتبه‌بندی وبلاگ‌ها و بازیابی نتایج در موتورهای کاوش اهمیت بسزایی دارد و این مطلب به روشنی اهمیت ایجاد پیوندهای مختلف را در وبلاگ‌ها نشان می‌دهد. در وبلاگ‌های فردی یادداشت‌های ارسالی که فقط حاوی پیوند هستند ۲۴۵ و در وبلاگ‌های گروهی ۱۸۸ یادداشت ارسالی می‌باشد.

در وبلاگ‌های فردی تعداد ۹۰۹ یادداشت ارسالی و در وبلاگ‌های گروهی تعداد ۱۵۲۵ یادداشت ارسالی به نقل از سایر وبلاگ‌ها و وب سایت‌ها می‌باشد. در واقع این بررسی نشان می‌دهد که در ۲۴۳۴ یادداشت ارسالی در وبلاگ‌های کتابداری هیچ تولید محتوایی صورت نگرفته است و این وبلاگ‌ها به نقل قول از سایر وبلاگ‌ها و وب سایت‌ها اکتفا نموده‌اند.

بررسی محتوای یادداشت‌های ارسالی نشان می‌دهد موضوع‌هایی مانند چاپ و نشر، فناوری‌های اطلاعاتی و نظام‌های اطلاعاتی، کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی از موضوع‌های مورد توجه کتابداران در هر دو دسته وبلاگ‌های فردی و گروهی بوده‌اند و موضوع‌هایی مانند خبرگزاری کتابداران و سواد اطلاعاتی موضوع‌هایی هستند که در هر دو دسته وبلاگ مورد بررسی، کمتر بدانها پرداخته شده‌است. بررسی زمینه موضوعی نظرات نشان می‌دهد که در وبلاگ‌های فردی بیشترین نظرات به موضوع‌های متفرقه پرداخته‌اند و پس از آن مربوط به وبلاگ‌ها و کتابداری و اطلاع‌رسانی می‌باشد. محمدرضا شمشیری در مقاله‌ای عنوان می‌دارد که: "در یک آمارگیری تصادفی مشخص شد حدود ۷۰ درصد کامنت‌های گذاشته شده در وبلاگ‌ها مربوط به پست ارسال شده نیست، بلکه اظهار نظری عمومی بوده است که یا حاوی یک متن ادبی و آدرس وبلاگ کامنت گذارنده بوده است، یا حاوی پیغام " به روز شدم، سر بزیند!" که نتیجه‌های پژوهش حاضر نیز این ارقام را تأیید می‌نماید. کمترین نظرات مربوط به سواد اطلاعاتی، مدیریت دانش، مجلات الکترونیکی و سازمان و مدیریت کتابخانه‌ها می‌باشد. در وبلاگ‌های گروهی نیز بیشترین نظرات در رابطه با موضوع‌های متفرقه می‌باشد و بعد از آن به ترتیب مربوط به وبلاگ‌ها، اتحادیه‌ها و انجمن‌ها می‌باشد. کمترین نظرات مربوط به موضوع ساختمان و تجهیزات کتابخانه‌ای، سواد اطلاعاتی و مجله‌های الکترونیکی می‌باشند.

پیشنهادها

بر اساس نتایج حاصل از این پژوهش پیشنهاد می‌شود که:

۱. نویسندگان وبلاگ‌های فردی نسبت به روزآمدسازی محتوای خود اهتمام بیشتری داشته باشند.

۲. نویسندگان وبلاگ‌های فردی و گروهی کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی توجه بیشتری به تولید محتوای علمی داشته باشند.
۳. نویسندگان وبلاگ‌های فردی و گروهی کتابداری و اطلاع‌رسانی توجه بیشتری به بازخورد نظرات خوانندگان وبلاگ‌ها داشته باشند و در نگارش یادداشت‌های ارسالی علایق خوانندگان را نیز در نظر داشته باشند.
۴. نویسندگان وبلاگ‌های گروهی توجه بیشتری به قابلیت‌های وبلاگ‌ها نظیر افزودن تصویر و پیوند داشته باشند و آنها را در جهت کمک به درک محتوای یادداشت‌های ارسالی بکار گیرند.

منابع

- آریان، کمال (۱۳۸۶). "وبلاگ‌های کتابداری مسائل و مشکلات". شیرازه. سال اول. شماره اول. [پیوسته] قابل دسترس در: <http://www.nlai.ir/Default.aspx?tabid=833>
- ابراهیمی، مهدی (۱۳۷۹). اینترنت. تهران: نشر کتابدار.
- اره کشان، مانده (۱۳۸۶). بررسی استفاده از وبلاگ برای آموزش و اطلاع‌رسانی در میان اعضای هیات علمی رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه‌های شهر تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران.
- بهبهانی، رضا (۱۳۸۳). "پدیده وبلاگ". کتاب ماه کلیات: ماهنامه تخصصی اطلاع‌رسانی و نقد و بررسی کتاب. سال هفتم، شماره ۸۷ [پیوسته] قابل دسترس در <http://www.ketab.ir/Ketab/E-Magazine/MahFiles/K79-80.pdf>
- زند کریمخانی، محمد (۱۳۸۵). بررسی انگیزه‌های وبلاگ‌نویسی و ارتباط آن با ویژگی‌های جمعیت‌شناختی وبلاگ‌نویس‌های فارسی زبان ایرانی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده صدا و سیما.
- شکرخواه، یونس (۱۳۸۳). "وبلاگ‌ها و ماهی‌ها: در فاصله آرزوها و تحلیل‌ها". دنیای کامپیوتر و ارتباطات. شماره ۱۱.
- شکرخواه، یونس (۱۳۸۵). "عدد و رقم". [پیوسته] قابل دسترسی در: http://younesspace.blogspot.com/2006/02/27_113949733394554534.html
- شمشیری، محمدرضا (۱۳۸۶). "بررسی کامنت‌های وبلاگ و محتوای آن‌ها". ابتکار. شماره ۹۲۴.
- کریمی، طاهره (۱۳۸۴). بررسی رویکردهای ممکن به پدیده وبلاگ از نقطه نظر خدمات کتابداری و اطلاع‌رسانی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه تهران.
- کریمی، طاهره (۱۳۸۵). "بررسی وبلاگ‌های کتابداری ایرانی و نقش آنها در اطلاع‌رسانی به جامعه کتابداری ایران". ارائه شده در همایش میانی حرفه کتابداری و اطلاع‌رسانی. دانشگاه شهید بهشتی. تهران، ۲۲، ۲۳ آذر.

Cohen, Steven M.(2006)."Weblogs and public libraries". ALA.[online]. Available at:<http://www.pla.org/ala/pla/plapubs/epublications/weblogs.cfm>

Herring, Susan C. and ...et al (2004). *A longitudinal content analysis of weblogs:2003-2004*. School of Library and Information Science Indiana University, Bloomington.

Lawrence, stere and Giles, C. lee. (1998)."searching the world wide web". *Science* ,280(5360):98.

Menzie, Kathleen A(2006). *Building online relationships: Relationship marketing and social presence as foundations for a university library blog*. Ph. D Thesis, University of Kansas, Kansas.

Milne, James M(2004).*weblogs and the technology lifecycle: context, geek-chic and personal community*. Ph. D Thesis. university of South Florida, Florida [online]. Available at: http://etd.fcla.edu/SF/SFE0000300/Milne_Diss.pdf.

Mishne, Gild; Glance, natalie(2006)."Leave a reply:An analysis of weblog comments".[online]. Available at:<http://staff.science.uva.nl/~gilad/pubs/www2006-blogcomments.pdf>

Roger, Robin(2006).Creating *community and gaining redears through newspaper blogs*. MA thesis. University of North Carolina. Carolina. at Chapel Hill.

به این مقاله به این صورت استناد کنید:

نیکخواه، زهره (۱۳۸۷) "بررسی محتوای یادداشت‌های ارسالی و نظرات وبلاگ‌های فردی و گروهی کتابداری و اطلاع‌رسانی فارسی". فصلنامه پیام کتابخانه. ۱۱۴-۹۹.: (۱)۵۴.